

Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeylerinin İncelenmesi

(Investigation of Music Teachers' Commitment to Teaching Profession)

Şehriban KOCA^{al3}

(a) Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Mersin

Özet

Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışma olup, araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) tarafından öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine adanmışlıklarını belirlemeye yönelik geliştirilen “öğretmenlik mesleğine adanmışlık ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5li likert tipi ölçek modelinde olup 20 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ait Cronbach Alpha değerleri; birinci faktör için 0.92, ikinci faktör için 0.86, üçüncü faktör için 0.70, toplam ölçek için ise 0.90 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucu müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin genel olarak 3.91 “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre erkek öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) saptanmıştır. Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri ile mezun oldukları okul, öğrenim durumu ve hizmet süreleri değişkenleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleğine adanmışlık, müzik öğretmenleri, müzik eğitimi.

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the level of commitment of music teachers to teaching profession. The research is a descriptive study in the survey model, and general survey model is used in the research. In the study, the “commitment to the teaching profession scale” was developed by Kozikoğlu and Senemoğlu (2018) to determine teachers' commitment to teaching. The scale is a 5-point Likert-type scale model and consists of 20 items and 3 sub-dimensions. Cronbach Alpha values of the scale; 0.92 for the first factor, 0.86 for the second factor, 0.70 for the third factor, and 0.90 for the total scale. As a result of the research, it is seen that the commitment levels of music teachers to the teaching profession are generally 3.91 “I agree”. It was found that the commitment levels of music teachers differed statistically according to their gender ($p<0.05$). Accordingly, it can be said that the male teachers' level of commitment to teaching profession is high. There was no statistically significant difference between the commitment levels of music teachers to the teaching profession and the variables of school, education and service period they graduated from.

Keywords: Commitment to the teaching profession, music teachers, music education.

Giriş

Eğitim sisteminin işleyişini ve verilen hizmetin niteliğini belirleyen en önemli profesyonel öge öğretmenlerdir (Tedmem, 2014). Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018, s. 2615) öğretmenlikte mesleki adanmışlığı “öğrencilerin başarısını artırmak için mesleğe değer verme ve meslekte devam etme isteği” olarak tanımlayarak öğretmenlik mesleğine adanmış bir bireyin meslekte olmaktan gurur duyduğu ve mesleki gelişimlerine yoğun istek duydukları belirtilmektedir.

¹³ Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, sehriban.koca@mersin.edu.tr

Fox (1964, akt. Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2018, s. 2615) “mesleğine adanmış bir öğretmenin özelliklerini; nitelikli bir öğretmen olmayı isteme, sadece geçmişten süregelen bilgileri sunma değil güncel gelişmeleri yansıtmaya, her öğrencinin değerli olduğunu kabul etme, mesleki sorumluluklarını yerine getirme şeklinde sıralamaktadır”.

Serin, Güneş ve Değirmenci’ye göre (2015, s.22) “öğrenme-öğretme sürecini gerçekleştirecek kişinin öncelikle öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu duyuşsal giriş özelliklerine sahip olması beklenir”. “Eğer bir kişinin mesleğine olan bağlılığı yüksek ise, o zaman çalışanlar yetenek ve özelliklerini iyi sergileyebilmekte, kariyerini geliştirmek için çaba harcayabilmekte, mesleğinde ilerleyerek ondan ayrılma niyeti gütmemekte ve bireyin meslekte kalma olasılığı yüksek olabilmektedir” (Sağsan ve Fırtına, 2015, s.5). Bu nedenle araştırmada müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri nedir?
2. Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği adanmışlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri mezun oldukları fakülte, öğrenim durumu ve hizmet sürelerine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2009, s. 77).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını Mersin ilinin farklı ilçelerinde görevli 76 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	59	77.6
	Erkek	17	22.4
	Toplam	76	100
Hizmet Süresi	0-5 yıl	13	12.3
	6-10 yıl	24	22.6
	11-15 yıl	22	20.8
	16-20 yıl	23	21.7
	21 yıl ve yukarısı	24	22.6
	Toplam	76	100
Mezun Olunan Fakülte	Eğitim	59	77.6
	Konservatuvar	10	13.2
	Güzel Sanatlar	7	9.2
	Toplam	76	100
Mezun Olunan Program	Lisans	65	85.5
	Yüksek Lisans	11	14.5
	Toplam	76	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) tarafından öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine adanmışlıklarını belirlemeye yönelik geliştirilen “öğretmenlik mesleğine adanmışlık ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5li likert tipi ölçek modelinde olup 20 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ait Cronbach Alpha değerleri; birinci faktör için 0.92, ikinci faktör için 0.86, üçüncü faktör için 0.70, toplam ölçek için ise 0.90 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde SPSS 20.0 istatistik programı kullanılmıştır. Bulguların istatistiksel olarak ifade edilmesinde, frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma, bağımsız gruplar için t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 2. Ölçeğe Ait Ortalama Puan ($\bar{X}$) Aralıkları

Puan Aralıkları	Dereceleme
4,21- 5,00	Kesinlikle Katılıyorum
3,41- 4,20	Katılıyorum
2,61- 3,40	Kararsızım
1,81- 2,60	Katılmıyorum
1,00- 1,80	Kesinlikle Katılmıyorum

Bulgular

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Maddeler		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{X}$
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Öğretmenlik mesleğini severek yapıyorum.		12	15.8	38	50.0	21	27.6	5	6.6	-	-	3.75
2. Öğretmen öğrencilerle çalışmaktan zevk alıyorum.	olarak	29	38.2	42	55.3	4	5.3	-	-	1	1.3	4.28
3. Öğretmen olmaktan gurur duyuyorum		13	17.1	39	51.3	22	28.9	1	1.3	1	1.3	3.81
4. Kendimi bu mesleğe hissediyorum.	bu ait	28	36.8	34	44.7	13	17.1	1	1.3	-	-	4.17
5. Mesleğimle aramda duygusal bir bağ olduğunu düşünüyorum.	bağ	8	10.5	43	56.6	19	25.0	5	6.6	1	1.3	3.68
6. Eğer bir kez daha tercih şansım olsaydı, yine öğretmenliği seçerdim.		6	7.9	36	47.4	27	35.5	7	9.2	-	-	3.53
7. Benim için öğretmenlik	için	7	9.2	37	48.7	22	28.9	10	13.2	-	-	3.53

2. Uluslararası Eğitimde Yeni Arayışlar Kongresi
2nd International Congress on Seeking New Perspectives in Education

yaşamımın önemli bir parçasıdır.											
8. Hayatımın geri kalanını da öğretmen olarak geçirmek istiyorum.	11	14.5	35	46.1	28	36.8	2	2.6	-	-	3.72
9. Mesleğimi nitelikli olarak devam ettirmek için çok çaba harcıyorum.	12	15.8	44	57.9	17	22.4	3	3.9	-	-	3.85
10. Bir öğretmen olarak mesleğimin statüsünü yükseltmek için çok çaba harcıyorum	23	30.3	33	43.4	19	25.0	1	1.3	-	-	4.02
11. Mesleki gelişimim için yaşamımın başka alanlarında birçok şeyden feragat ediyorum	23	30.3	32	42.1	19	25.0	2	2.6	-	-	4.00
12. Kendi alanımdaki gelişmeleri takip etmek benim yaşamımda önceliklidir.	15	19.7	41	53.9	17	22.4	3	3.9	-	-	3.89
13. Öğrencilerimin potansiyellerini en üst seviyeye çıkarmak benim için çok önemlidir.	1	1.3	26	34.2	27	35.5	21	27.6	1	1.3	4.56
14. Ders dışı zamanlarda öğrencilerimle vakit geçirerek onlara yardımcı olmak benim için büyük bir zevktir.	24	31.6	31	40.8	13	17.1	7	9.2	1	1.3	3.92
15. Her öğrencimin başarılı olabilmesi için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum.	26	34.2	26	34.2	19	25.0	5	6.6	-	-	3.96
16. Bireysel problemleri olan öğrencilere okul/ders dışında da yardımcı olurum.	23	30.3	38	50.0	13	17.1	2	2.6	-	-	4.07
17. Öğrencilere faydalı olabilmek için farklı kaynaklara başvururum.	5	6.6	43	56.6	24	31.6	3	3.9	1	1.3	3.63
18. Öğrencilerim ne zaman ne konuda yardıma ihtiyaç duyarlarsa onların yanında olurum.	33	43.4	31	40.8	7	9.2	4	5.3	1	1.3	4.19
19. Öğrencilerimin etkili öğrenmeleri için zaman ve mekân gözetmeksizin öğrencilerimle birlikte çalışırım.	18	23.7	34	44.7	24	31.6	-	-	-	-	3.92
20. Öğrencilerimin geleceği için elimden gelen bütün imkânları kullanırım.	16	21.1	29	38.2	27	35.5	4	5.3	-	-	3.75

Tablo 3 incelendiğinde müzik öğretmenlerinin ölçeğin tüm maddelerine “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin en yüksek düzeyde görüş bildirdikleri maddenin “Öğrencilerimin potansiyellerini en üst seviyeye çıkarmak benim için çok önemlidir” ($\bar{X}=4.56$) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin “Mesleğe Bağlılık, Öğrencilere Adanma ve Özverili Çalışma” Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikleri

	n	$\bar{X}$
Mesleğe Bağlılık	76	3.80
Öğrencilere Adanma	76	4.00
Özverili Çalışma	76	3.94
Genel	76	3.91

Tablo 4 incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin ölçeğin alt boyutlarında ve genelinde “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	$\bar{X}$	sd	t	p
Cinsiyet	Kız	59	3.82	74	-3.350	.001*
	Erkek	17	4.22	74		

*p<0,05

Tablo 5’de görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre erkek öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı (p<0,05) saptanmıştır. Buna göre erkek öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeylerinin Hizmet Süresi ve Mezun Olunan Fakülte Değişkenlerine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları
p>0.05

Değişken	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Hizmet Süresi	Gruplar arası	1.376	4	.344	1.736	.152
	Grup içi	14.070	71	.198		
	Toplam	15.446	75			
Mezun Olunan Fakülte	Gruplar arası	1.101	7	.157	.745	.634
	Grup içi	14.345	68	.211		
	Toplam	15.446	75			

Tablo 6 ’da görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri ile mezun oldukları fakülte ve hizmet süreleri değişkenleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucu müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlıklarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde araştırma sonucunu destekler nitelikte benzer ve farklı sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Ewing ve Smith'in (2003) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin mesleklerine yönelik adanmışlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arjunan ve Balamurugan (2013) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise öğretmenlerin mesleğe adanmışlık düzeylerinin “orta” ve “düşük” düzeyde olduğu görülmüştür.

Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri ile mezun oldukları fakülte, öğrenim durumu ve hizmet süreleri değişkenleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bogler ve Somech (2004), Wagoner (2011) 'in araştırmalarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin hizmet süreleri ile adanmışlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamasına karşın elde edilen bu sonuçtan farklı araştırma sonuçlarına (Ewing ve Smith, 2003) ilgili literatürde rastlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre müzik öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) saptanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde benzer ve farklı araştırma sonuçları karşımıza çıkmaktadır. Apak (2009) tarafından yapılan araştırma sonucu öğretmenlerin adanmışlık düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık saptanırken; Turhan, Demirli ve Nazik (2012) ve Arjunan ve Balamurugan (2013) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında ise öğretmenlerin mesleğe adanmışlık durumunda cinsiyet değişkeni açısından fark olmadığı saptanmıştır.

Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018, s. 2615) ilgili literatürde (Glickman vd., 2005; Akt: Barbara ve Grady, 2007) “yüksek düzeyde adanmış olan öğretmenlerin mesleklerinin niteliği ve öğrencilerin başarısı için zaman ve enerji harcadıklarını, mesleğine adanmış olmayan veya çok az adanmış olan öğretmenlerin ise mesleklerine karşı ilgisiz oldukları ve kendilerini geliştirmek için çaba göstermediklerini” ifade etmektedir. Malik ve Rani (2013) ise yapmış oldukları araştırmada mesleğe adanmış öğretmenlerin mesleğe karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu doğrultuda araştırma sonucu müzik öğretmenlerinin mesleklerine adanmışlık düzeylerinin yüksek düzeyde olması memnuniyet vericidir.

Kaynakça

- Apak, E.G.A. (2009). *Yıldırma Eylemleri ve Örgütsel Adanmışlık İlişkisi: İlköğretim Okulu Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Arjunan, M. ve Balamurugan, M. (2013). Professional commitment of teachers working in tribal area schools. *International Journal of Current Research and Development*, 2(1), 65-74.
- Barbara, B. L. ve Grady, M. L. (2007). From first-year to first-rate: Principals guiding beginner teachers. USA: Corwin Press.
- Bogler, R.ve Somech, A. (2004). Influence of teacher empowerment on teachers organizational commitment and organizational commitment. *Teaching and Teacher Education*, 20(3) 277-289.
- Ewing, R. A., ve Smith, D. L. (2003). Retaining quality beginning teachers in the profession. *English Teaching: Practice and Critique*, 2 (1), 15-32.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2018). Öğretmenlik mesleğine adanmışlık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2614-2625. doi:10.14687/jhs.v15i4.5389
- Malik, U. ve Rani, M. (2013). Relationship between professional commitment and attitude towards teaching among secondary school teachers. *Indian Journal of Applied Research*, 3(10).
- Sağsan, M. ve Fırtına, B. (2015). Bilgi mesleğine bağlılık ve adanmışlık: platonik bir ilişkinin gelgitleri ve profesyonelleşme imtihanı. *Bilgi Dünyası*, 16 (1) 1-22.
- Serin, M.K, Güneş, A.M ve Değirmenci, H. (2015). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Mesleğe Yönelik Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 4(1), 21-34.
- Tedmem .(2014). *Öğretmen Gözüyle Öğretmenlik Mesleği*. Ankara http://portal.ted.org.tr/yayinlar/ogretmen_gozuyle_ogretmenlik_meslegi.pdf
- Turhan, M., Demirli, C. ve Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeyine etki eden faktörler: Elazığ Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 179-192.
- Wagoner, C. (2011). *Defining and Measuring Music Teacher Identity: A Study of Self-Efficacy and Commitment among Music Teachers (Doctoral Dissertation)*. The University of North Carolina. <https://libres.uncg.edu/ir/uncg/listing.aspx?id=7537>